

Kartelbesluiten

Thuiszorgzaken

In de zaak WMO Friesland (zaak 6442) heeft de NMa op 21 oktober 2010 boetes opgelegd aan twee thuiszorgaanbieders in Friesland omdat zij zich schuldig hebben gemaakt aan verboden afstemming van gedrag door onderling concurrentiegevoelige informatie uit te wisselen over het te voeren prijsbeleid bij hun inschrijvingen op de (gecombineerde) aanbestedingen voor huishoudelijke hulp van de gemeenten in de regio Zuidoost Friesland. Ten aanzien van de mogelijkheden voor concurrentie heeft de NMa vastgesteld dat thuiszorgaanbieders bij de aanbestedingen voor het leveren van WMO-thuiszorg met elkaar konden concurreren op prijs en kwaliteit. Eén aanbieder heeft geen bezwaar gemaakt en het besluit geaccepteerd, terwijl het bezwaar van de andere aanbieder recent door de NMa grotendeels ongegrond is verklaard, met uitzondering van het bezwaar dat betrekking heeft op de matiging van de boete als gevolg van de transitie in de markt. Tegen dit besluit is beroep ingesteld. Een zitting heeft nog niet plaatsgevonden.

In de zaak Thuiszorg Midden IJssel (zaak 6274) heeft de NMa op 21 oktober 2010 boetes opgelegd aan twee thuiszorgaanbieders in Oost-Nederland voor het maken van een non-concurrentieafspraken, inhoudende een onderlinge verdeling van de werkgebieden waarin partijen van oudsher actief zijn. Ten aanzien van de mogelijkheden voor concurrentie heeft de NMa onderzocht of en vastgesteld dat, gelet op de toen geldende regelgeving en het toenmalige contracteerbeleid van het Zorgkantoor Midden IJssel, aanbieders van AWBZ-thuiszorg in de zorgkantoorregio Midden IJssel met elkaar konden concurreren en dat er reële mogelijkheden voor toetreding tot en uitbreiding in deze zorgkantoorregio bestonden. Beide partijen hebben eerst bezwaar aangetekend tegen het besluit en vervolgens beroep. De zitting zal op 17 december 2012 plaatsvinden.

Huisartsen

Besluit Zaaknummer 537/ Landelijke Huisartsen Vereniging 11 april 2001

In dit besluit over het vestigingsbeleid van de Landelijke Huisartsenvereniging (LHV) en het collectief onderhandelen door organen van deze organisatie bepaalde de NMa dat de afspraken over de tarieven en de onderlinge verdeling van de markt in strijd waren met de Mededingingswet. De LHV heeft het beroep tegen dit besluit in 2003 ingetrokken en zich neergelegd bij de afwijzing.

In 2012 heeft de NMa in zaak 6888 de LHV een boete opgelegd omdat zij haar leden adviseerde de vestigingsmogelijkheden voor huisartsen te beperken. De LHV heeft tegen dit besluit bezwaar aangetekend bij de NMa, dat momenteel door de bezwaar adviescommissie wordt behandeld. Na het besluit op bezwaar kan nog een beroep bij de rechtbank volgen.

Toezeeggingsbesluiten

Onderzoek naar vermoedelijke (kartel)overtredingen die mogelijk concurrentie beperken en die kunnen leiden tot nadelen voor patiënt/cliënt, kan ook tot een andere uitkomst leiden dan een sanctiebesluit. Dat is het zogenaamde toezeeggingsbesluit. Hierbij stopt de NMa haar onderzoek aangezien betrokken partijen toezeegen dat ze het eerder vertoonde gedrag staken of bepaald toekomstig gedrag niet meer zullen vertonen. De NMa heeft de afgelopen jaren drie toezeeggingsbesluiten genomen in de zorgsector. Het betreft de besluiten in de ziekenhuiszorg, de thuiszorg en de huisartsenzorg. In die zaken heeft de NMa ten aanzien van bepaald gedrag van zorgaanbieders risico's voor de mededinging gesignaleerd. Partijen hebben daarop zelf bij de NMa een toezeeggingbesluit aangevraagd en hun toezeeggingen geformuleerd. Met een toezeeggingsbesluit wordt niet vastgesteld of de partijen in strijd met de Mededingingswet handelen of hebben gehandeld. Wel moet sprake zijn van reële risico's of bestaande mededingingsproblemen.

Amsterdamse ziekenhuizen Zaak/6895

In het toezeggingsbesluit van de Amsterdamse ziekenhuizen eind 2010 hebben de ziekenhuizen toegezegd dat zij binnen het platform van de SIGRA sectie-Ziekenhuizen door middel van een systeem van informatie-uitwisseling tussen de leden, geen concurrentiegevoelige informatie zoals gesignaleerd in de mededingingsbezwaren van de NMa zullen delen. Het betreft informatie die onzekerheden over het voorgenomen handelen en de strategie van de ziekenhuizen wegnemen waardoor zij niet meer onafhankelijk hun marktgedrag bepalen.

Thuiszorg Zaak/7138

4 thuiszorgondernemingen hebben in juli 2011 toegezegd dat de in het verleden aangegane bilaterale afspraken tussen hen, waarbij zij onderling afstemden welke van partijen bij voorrang de levering van thuiszorg aan cliënten in dan wel aan cliënten buiten aanleunwoningen, zou verlenen niet voort te zetten en zich ook in de toekomst zullen onthouden van het maken van afspraken over dan wel het onderling feitelijk afstemmen van de verdeling van cliënten in welke vorm dan ook.

De NMa heeft in de besluiten aangegeven dat de afspraken de concurrentiedruk vanuit de ene partij op de andere wat betreft de thuiszorg mogelijk beperkten. Hierdoor zouden minder prikkels geweest kunnen zijn om in competitie te dingen naar de gunst van de cliënten met mogelijk gevolgen voor de thuiszorgprestaties die aan deze cliënten zijn geleverd. Daarnaast kan de afname aan prikkels om tot betere thuiszorgprestaties te komen de kans op hogere thuiszorgkosten hebben vergroot.

Huisartsenzorg Zaak/7191

De LHV en de regionale Kringen van de LHV hebben 5 oktober jl. de NMa toegezegd niet meer namens hun leden te onderhandelen met zorgverzekeraars over onder andere de tarieven voor behandelingen. Ook geven zij geen adviezen meer aan huisartsen over het wel of niet ondertekenen van contracten die zorgverzekeraars aanbieden. Het ontwerpbesluit ligt nog ter inzage.

In het Ontwerpbesluit heeft de NMa de aangegeven dat het gezamenlijk onderhandelen namens de leden en de adviezen van de LHV er voor kan zorgen dat de concurrentie tussen hun leden wordt beperkt. Met als resultaat dat de onderlinge onzekerheid met betrekking tot tariefstelling, voorwaarden waaronder de huisartsenzorg wordt aangeboden en de bestanddelen van het zorgaanbod tussen concurrenten wordt weggenomen. Daarmee verdwijnen de prikkels van huisartsen om zich te onderscheiden op het gebied van tarieven, voorwaarden en aanbod en/of om de beste prijs-kwaliteitverhouding te bieden. Een dergelijke beperking van de concurrentie tussen huisartsen kan ertoe leiden dat verzekeraars hogere prijzen betalen voor huisartsenzorg en/of dat de prijs-kwaliteitverhouding van de huisartsenzorg minder goed is dan anders het geval was geweest, hetgeen uiteindelijk nadelig is voor consumenten.

Concentratiezaken

Net als in kartelzaken geeft de NMa in concentratiezaken een oordeel over de mogelijkheden voor zorgaanbieders om met elkaar te concurreren. De NMa toetst in concentratiezaken of de concentratie de daadwerkelijke mededinging op de Nederlandse markt of een deel daarvan op significante wijze zou kunnen belemmeren.

In de zorgsector heeft de NMa tot op heden in één zaak geweigerd een vergunning te verlenen omdat zij van oordeel was dat de mededinging belemmerd zou kunnen worden als gevolg van de concentratie. De NMa

oordeelde in het geval van de voorgenomen fusie tussen Zorggroep Noordwest-Veluwe en het Baken dat door de fusie voor beide instellingen de belangrijkste concurrent wegviel, met als gevolg dat de keuzemogelijkheden voor cliënten afnemen en de huidige onderlinge concurrentie tussen de zorginstellingen vervalst. Dit besluit is niet aangevochten door de betrokken partijen.

Daarnaast zijn er meerdere concentratiezaken waarin partijen hun vergunningsaanvraag hebben ingetrokken op grond van punten van overweging. In deze punten van overweging onderbouwt de NMa waarom zij het aannemelijk acht dat de concentratie een belemmering van de mededinging tot gevolg kan hebben.

Ten slotte heeft de NMa in meerdere zaken voorwaarden verbonden aan haar goedkeuring. Deze voorwaarden houden in dat partijen door de NMa gesignaleerde risico's voor de mededinging wegnemen. Voorbeelden hiervan zijn de voorwaarden die de NMa heeft verbonden aan de goedkeuring van de fusie tussen de Zeeuwse ziekenhuizen en de overname van Thuiszorg Groningen door Thuiszorgservice Nederland. Tegen deze besluiten is geen beroep ingesteld.